

Serbian case text

Foreign Trade Court of Arbitration attached to Yugoslav Chamber of Commerce

Arbitration award of 12 February 2001 [Proceedings No. T-16/99]

1

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori
Jugoslavije, u veću [REDACTED]
[REDACTED] rešavajući u
sporu tužioca [REDACTED]

[REDACTED] CYPRUS,
[REDACTED] protiv tuženog [REDACTED]

[REDACTED] koga [REDACTED]
[REDACTED] radi glavnog duga
u iznosu 114.541,00 DEM, sa pripadajućim kamatama i troškovima
postupka, po sprovedenom postupku i održanoj na nejavnoj sednici
na dan 12 februara 2001., donelo je u smislu čl. 47., 49. i
51. Pravilnika o spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj
komori Jugoslavije jednoglasno sledeću

O D L U K U

1. Prihvata se tužbeni zahtev pa se tuženi [REDACTED]

[REDACTED] obavezuje da tužiocu [REDACTED]
[REDACTED] plati na ime glavnog duga iznos od
DEM 114.541,00 (stočetnaest hiljada i petstočetdeset jedan DEM).

2. Na utvrđeni iznos duga iz tačke 1. ove odluke tuženi je
dužan da tužiocu plati zateznu kamatu po stopi od 6% godišnje i
to : na iznos od 32.541,00 DEM -počev od dana 23.11.1997., pa do
konačne isplate, a na iznos od 82.000,00 DEM -počev od
15.01.1998., pa do konačne isplate.

3. Obavezuje se tuženi da tužiocu na ime troškova ovog
arbitražnog postupka plati iznos od USD 2.100,00 (dve hiljade i
sto USD dolara) koji predstavlja arbitražnu taksu uplaćenu od
strane tužioca.

4. Obavezuje se tužilac da tuženom plati iznos od 51.028,00
dinara (pedestjedn hiljada i dvadeset i osam dinara) na ime troškova
spora koji je ovaj imao u ovom sporu .

5. Strane su dužne da plaćanja po ovoj odluci izvrše u roku
od 15. dana pod pretnjom prinudnog izvršenja.

O B R A Z L O Ž E N J E

NADLEŽNOST ARBITRAŽE ZA ODLUČIVANJE
U OVOJ PRAVNOJ STVARI

Nadležnost ove Arbitraže za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari zasniva se na članu 8. Kupoprodajnog ugovora o zaključenog između stranaka o prodaju sporne kože, a na osnovu koga je predviđeno da će eventualni sporovi nastali iz izvršenja istog ugovora biti rešavani pred arbitražnim većem Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije u Beogradu.

Nijedna strana u postupku nije osporila nadležnost ove arbitraže.

PRIMENA MATERIJALNOG PRAVA

U ugovoru kojim su tužilac i tuženi ugovorili nadležnost ove Arbitraže, nije određeno koje će materijalno pravo biti primenjeno ukoliko dode do spora. Za takve situacije član 46. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Jugoslavije predviđa da će arbitražno veće primeniti pravo na koje upućuju kolizione norme čiju primenu veće smatra najprikladnijom u tom slučaju.

Veće je pošlo od činjenice da je ugovor iz koga je nastao spor zaključen u Beogradu, da je sačinjen na srpskom jeziku, da je jedna od ugovornih strana jugoslovenska firma sa sedištem u Jugoslaviji, kao i da se postupak vodi pred arbitražom sa sedištem u Beogradu, te je prema načelima međunarodnog privatnog prava smatralo da je u konkretnom slučaju najprikladnija tačka vezivanja lex loci contractus i lex fori. Otuda je Veće stalo na stanovište da u ovoj pravnoj stvari treba primeniti jugoslovensko materijalno pravo.

IMENOVANJE ARBITARA I FORMIRANJE VEĆA

Tužilac je u tužbi za svog arbitra odredio [REDACTED]

Tuženi je podneskom od 10.11.1999. za svog arbitra odredio [REDACTED]

Oba arbitra su obavestila Arbitražu da imenovanje predsednika Veća prepuštaju predsedniku Arbitraže.

Predsednik Arbitraže je shodno članu 28. st. 4. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži imenovao za trećeg arbitra i predsednika Arbitražnog Veća [REDACTED]

Svi imenovani arbitri su se prihvatili dužnosti arbitra i dali izjave o nezavisnosti za postupanje u ovom sporu.

Stranke nisu imale primjedbe na imenovanje arbitara u ovom sporu.

TUŽBA, ODGOVOR NA TUŽBU, PODNESCI I
STAVOVI STRANAKA U TOKU SPORA

Tužilac je u tužbi istakao da je između strana u sporu došlo do zaključivanja dva ugovora o prodaju kože WET BLUE, i to tako što je jedan ugovor zaključen 13.06.1997. u kome je promet robe bio ugovoren u kv. a plaćanje u DEM, a drugi ugovor zaključen tokom avgusta 1997. godina, u kome je isporuka robe bila označena u kg. a plaćanje u SAD. dolarima. Dalje je istakao da tuženi nije platio tužiocu za isporučenu robu po fakturi br. 165-97 po kojoj je roba otpremljena 23.09.1997. iznos od 32.541,00 DEM, a po fakturi br. 191-97 po kojoj je roba otpremljena 25.11.1997. godine, iznos od 82.000,00 DEM. Budući da je ugovorena i kamata za slučaj zakašnjenja u plaćanju isporučene robe u visini od 0,1% dnevno za svaki dan zakašnjenja, tužilac je tužbom tražio da Arbitraža dosudi pripadajući iznos kamate za obe isporuke od dana dospeća obaveze njihovog plaćanja pa do konačne isplate, kao i nadoknadu troškova postupka.

Uz tužbu tužilac je dostavio kopije oba ugovora, kopije navedenih faktura, fotokopije prevoznica - tovarnih listova za robu koja je predmet ovog spora sa potvrdom o carinjenju, kao i polise osiguranja.

Tuženi je osporio osnovanost tužbenog zahteva i u svom podnesku od 30.05.1999. ukazao na činjenicu da je članom 4. predmetnog ugovora predviđeno da se kvalitet robe potvrđuje certifikatom o kvalitetu koji izdaje fabrika-proizvođač, a da se kvalitativni i kvantitativni prijem robe vrši na licu mesta kod proizvođača, te da je kupac u obavezi da pre isporuke robe preda prodavcu ovakvu potvrdu. Tužioc, po tvrdnji tuženog nije pružio dokaze o izvršenom kvalitativnom i kvantitativnom prijemu robe na ugovoreni način. Dalje je istakao da isporučena roba nije bila odgovarajućeg kvaliteta, da je to bilo konstatovano od strane interne komisije tuženog, kao i da je o toj činjenici tuženi upoznao tužioca dostavljanjem zapisnika ove komisije, kao i faksom od 25.02.1999. godine. - O svemu tome tuženi je priložio zapisnike interne komisije i faks-pismo tužiocu od 25.02.1999. godine.

U svom podnesku od 14.11.2000.godine tužilac je istakao da je tuženi shodno ugovoru poslao svog predstavnika u Kijev da bi ovaj izvršio odabir predmetne robe i eventualno stavio prigovor pre njenog utovara, i da on nije stavljaio nikakve prigovore. Dalje je istakao da je izvršena pošiljka u pet kamiona, da je tuženi platio uredno robu za tri isporučena kamiona, a da za dva kamiona, po fakturama br.165-97 i br.191-97 nije platio, a što je predmet potraživanja tužioca u ovom sporu. Dalje je istakao da je obaveza tuženog bila da primljenu robu na uobičajeni način pregleda čim je to prema redovnom toku stvari moguće i da odmah obavesti prodavca o eventualnim manama , a što on nije učinio, već je prigovore istakao tek u svom faksu od 25.02.99, čime je izgubio sve rokove za isticanje prigovora nedostatka kvaliteta i kvantiteta.

U svom podnesku od 09.01.2000.tuženi je istakao da je blagovremeno davao prigovore na kvalitet isporučene robe, jer su ugovorne strane bile u stalnom kontaktu, a što se prigovora na kvantitet tiče, on smatra da je na tužiocu da dokaže količinu isporučene robe, a ne na tuženom kao primaocu. Kao dokaz da su strane bile u stalnom kontaktu predložio je saslušanje stranaka potpisnika ugovora.

Na usmenoj raspravi održanoj dana 15.01.2001. Veće je prihvatilo saslušanje svedoka, vlasnika i direktora firme tužioca i tuženog na okolnost blagovremenog istcanja prigovora na nedostatke robe.

Svojim podneskom od 5.02.2001.tuženi je ukazao da je jedini merodavan ugovor koji se može uzeti u obzir u ovom sporu ugovor br.51 od 13.06.1997 godine, kojim je ugovorena cena u DEM po komadu prosečne veličine (površine). Jedini kriterijum koji treba primeniti je komad kože kao jedinica mere, a težina nije valjan kriterijum (jer sve zavisi od vlažnosti). Otuda, analizirajući pojedine fakture i zapisnike na ovaj način tuženi je došao do obračuna da je tužilac neosnovano zadužio tuženog sa iznosom od DM 87.298,64, pa je u tom delu zahtev tužioca neosnevan. On, međutim, priznaje dug u iznosu od DM 27.242,36 ali bez prava tužioca na kamatu.

Na usmenoj raspravi održanoj dana 5.februara 2001. [REDACTED], vlasnik firme tužioca, u svojstvu svedoka, izjavio je da je [REDACTED], radnik tuženog boravo u Kijevu, gde je svojeručno birao i izdvajao komade kože, koja je zatim bila pakovana u bale, na kojima je on stavljaio svoj potpis kojim je označio da je to njegova roba. Dalje je izjavio da nikada nije primio nikakve zapisnike tuženog o nedostacima robe, niti mu je to usmeno saopšteno, kao i da je u fabrici obavezno vršeno merenje težine, jer se na osnovu toga plaćalo. Uostalom, u to vreme u fabrici nije postojala mašina za merenje površine kože.

[REDACTED], vlasnik firme tuženog, u svojstvu svedoka, izjavio je da su nedosaci kupljene robe utvrđeni odmah po prispeću kamiona iz Ukrajine, prilikom njihovog istovara i da je odmah po pregledu primljene robe obavestio prodavca putem

faksa o nedostacima. Reč je bila o nedostacima u kvalitetu, a naime, da je umesto I, II i III klase isporučivana II, III i IV klasa, suprotno usmenom dogovoru. Istakao je takođe, da je posle prispeća svakog kamiona bio u ličnom kontaktu sa [REDACTED]

STAV VEĆA

Primenjujući jugoslovensko pravo na sporni pravni odnos, a pod tim podrazumevajući pravila jugoslovenskog Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu ZOO), kao i pravila Konvencije Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (Bečka konvencija), kao sastavnom delu jugoslovenskog pravnog poredka, Veće je rešavalo sporna pitanja na osnovu pravila o kvalitativnom i kvantitativnom prijemu robe u ugovoru o kupoprodaji. Osnovna pravna pitanja koja je trebalo rešiti su sledeća : utvrđivanje nedostataka isporučene robe (vreme i mesto pregleda robe i utvrđivanja nedostataka, lica koja vrše pregled robe) i stavljanje prigovora na nedostatke (sadržina prigovora, rok i način stavljanja prigovora).

U konkretnom slučaju Veće je utvrdilo da je u spornom ugovoru predviđeno kao mesto prijema robe mesto fabrike proizvođača kože, u kom mestu stručnjak-specijalista za kožu koga određuje i šalje kupac, odabira robu u ime kupca i tom prilikom treba da izjavi eventualne prigovore na kvalitet i kvantitet ugovorene robe. Na taj način je istim ugovorom rešeno i pitanje vremena stavljanja prigovora.

Pravna pravila o stavljanju prigovora prodavcu odnose se na sledeća pitanja : 1. sadržina prigovora, 2. vreme stavljanja prigovora i 3. način stavljanja prigovora.

1. Prema pravilu iz člana 484. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima, u obaveštenju o nedostaku stvari kupac je dužan bliže opisati nedostatak i pozvati prodavca da pregleda stvar. U konkretnom slučaju kupac, odnosno lice koje je njega zastupalo u prijemu robe, nije stavilo prilikom prijema robe nikakve prigovore. Kupac, takođe, ni kasnije, prilikom prispeća robe u Jugoslaviju, pa ni u internim zapisnicima nije stavljaо relevantne prigovore, to jest prigovore na količinu isporučene robe, već na površinu, a što je predmet ugovora na koje se ne odnose utužene tražbine. Veće je utvrdilo da su predmet spora dve neisplaćene fakture : faktura br. 165-97 (roba otpremljena 29.09.97) i faktura br. 191-97 (roba otpremljena 25.11.97), koje potiču iz ugovora od 29.07.97. kojim je ugovorena isporuka u kg., a plaćanje u USD. Pomenuti zapisnici, naime, ne sadrže prigovor ni na količinu, ni na kvalitet isporučene kože, već na površinu. Međutim, u ugovoru na koji se odnose utužena potraživanja nije predviđeno koja se površina mora dobiti iz ugovorene količine, pa se ne mogu ni odrediti odstupanja izražena u površini. Takođe, ni u pogledu prigovora na kvalitet, nije u pomenutim zapisnicima bliže opisano koje su mane robe u odnosu

na kvalitet kože, već je samo konstatovano da je u procesu obrade kože, prilikom obrezivanja, došlo do većeg otpada i gubitka na površini. - Sa druge strane, čak i ako se prihvati da je vreme i mesto utvrđivanja nedostataka bilo pri prijemu robe u prostorijama kupca, kupac nije ispunio zakonsku obavezu da prilikom utvrđivanja nedostataka primljene robe pozove i obezbedi prisustvo prodavca.

2. Prigovori moraju biti blagovremeni da bi mogli proizvesti pravna dejstva. Pravila ZOO i Bečke konvencije su u tome sasvim određena i praćena rogoroznim sankcijama. Prema ovim pravilima, kupac je dužan da primljenu stvar odmah, ili čim je to prema redovnom toku stvari moguće pregleda i da o nedostacima kod ugovora u privredi bez odlaganja obavesti prodavca, inače gubi pravo koje mu po tom osnovu pripada. Ako su prilikom pregleda bile prisutne obe strane, kupac je dužan svoje primedbe o vidljivim nedostacima takođe odmah da saopšti prodavcu pod pretnjom gubitka prava. - U konkretnom slučaju, međutim, prilikom prijema robe, u fabrici proizvođača, u prisustvu obeju strana, kupac nije saopštio nikakve prigovore prodavcu. Zatim, prilikom prijema robe u prostorijama kupca ovaj takođe nije odmah, odnosno čim je to bilo moguće, poslao relevanten prigovor prodavcu niti ga je pozvao da prisustvuje pregledu stvari. Tek u pismu od 25.02.1999. direktor firme kupca saopštava prodavcu da je zbog kvara mašine koža prolazila kroz nju bez odgovarajućeg cedjenja i da je na taj način dolazilo do "nekorektnog povećavanja težine", a usled toga se posle prerade kože javila razlika između kupljene količine i proizvedene količine izražene u kvm. Prigovori, kako na kvalitet tako i na kvantitet (prema Bečkoj konvenciji oba pojma su obuhvaćena pojmom saobraznosti isporuke) moraju biti saopšteni prodavcu, u vidu saopštenja u kome je navedena priroda nedostaka, odmah, odnosno u razumnom roku od trenutka kada je kupac nedostatak otkrio ili ga je morao otkriti.

3. Prema čl. 484. st. 2. ZOO obaveštenje o nedostatku kupac mora prodavcu saopštiti na pouzdan način. Veće je u tom smislu cenilo prigovor tuženog da prilikom prijema robe u Kijevu, nije sačinjena ugovorom predviđena potvrda koju kupac izdaje prodavcu sa eventualnim pretenzijama na kvalitete i kvantitet kože. Međutim, ova potvrda, najpre, nije jedino merodavna za savljanje eventualnih prigovora, a zatim, prema ugovoru reč je o obavezi kupca da prodavcu izda takvu potvrdu, pa se kupac ne može pozivati na svoje propuste, da bi iz toga ostvario ili zaštitio neko pravo.

Stranke su ugovorom predvidele da se za neblagovremeno plaćanje duguje kamata u iznosu od 0,1 % dnevno, pa je u tom smislu tužilac i zahtevao kamatu na potraživanje u svom tužbenom zahtevu. Međutim, Veće je zauzelo stav da se ovde primenjuje zakonska kamata, koja, prema pozitivnom pravu SRJ (Zakon o visini

stope zatezne kamate, Sl. list SRJ br. 32/92, član 2) iznosi 6% godišnje, jer je reč o potraživanjima iz pravnih odnosa sa stranim elementim.

TROŠKOVI POSTUPKA

Na poziv Veća obe strane su podnale svoje troškovnike.

Tužilac je u podnesku od 05.02.2001.godine tražio da mu Veće dosudi za svoj trud i rad sledeće troškove u ovom predmetu: za zastupanje na raspravama, pisanje tužbe i podnesaka, putnih troškova - iznos od 51.028,00 dinara, kao i iznos od USD 2.100,00 koji je uplatio na ime takse.

Veće je našlo da su ovi troškovi umereni i u skladu sa advokatskom tarifom, pa pošto je tužilac u celosti uspeo u ovom sporu, priznalo mu je sve tražene troškove.

Veće nije priznalo troškove tuženog jer nije uspeo u ovom sporu.

KONAČNOST OVE ODLUKE

Na osnovu člana 483.jugoslovenskog Zakona o parničnom postupku, kao i člana 54. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Jugoslavije, ova je odluka konačna i ima snagu pravosnažne sudske presude.

U Beogradu, 12.februara 2001

Zapisničar

[Redacted signature]

veća

Članovi Arbitražnog veća

Predsednik Arbitražnog

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]